

NEDERLANDA KATOLIKO

OFFICIEEL ORGAAN VAN DEN NEDERL. R.K.
ESPERANTISTENBOND „NEDERLANDA KATOLIKO”

APRIL 1930

No. 12

WAT HEB IK AAN HET ESPERANTO?

Zie het antwoord hierop in de brochure;

Opstellen over het Wereldtaal-Probleem.

PRIJS 10 CENT.

Verkrijgbaar bij:

J. A. LEIBBRAND Rozenstraat 12, TILBURG.

Postrekening No. 121449

Aan hetzelfde adres is voorradig voor de propaganda,

VIJF JAAR ESPERANTO IN NEDERLAND

door H. LINNEBANK, O.S.Cr.

90 bladzijden.

PRIJS SLECHTS 20 CENTS.

Nederlanda Katoliko

Maandblad, Officieel Orgaan van den Nederlandschen R.K. Esperantistenbond „Nederlanda Katoliko”, gevestigd te 's Hertogenbosch.

Opgericht 29 Augustus 1909. Bisschoppelijk en Koninklijk goedgekeurd

Ĉio per amo, nenio per forto. (*S. Franc. de Sales*)

Geestelijk Adviseur LAMB. J. J. M. POELL

Vaste Medewerkers: Br. Augustinus, H. Damen, Br. Eulogius,
Pater Call. Preller O P., H. A. Roelofs, P. A. Schendeler,
H. B. van Zwet.

Abonnementsprijs
f. 1.50 per jaar
Eksterlanda Jarabono f. 2.—

HOOFDREDACTIE
P. A. SCHENDELER
EINDHOVEN

Afzonderlijke nummers
20 cent.
Advertentiën
30 cent per regel.

Administratie J. A. LEIBBRAND, Tilburg.

SALUTON AL „STELO DE L' MARO”

la gastigonto de nia Jarkunveno 1930
antaŭdankante sendas
V. E. R. O.

Sur la maro de la vivo
Ofte blovas la ventego,
Kaj minacas nin la morto
El ŝaŭmanta la ondego.
Rekantajo:
Ho, kuraĝon, ŝipanaro!
Jen la Stelo de la Maro!

Urugan' krakigu maston
Kaj disŝiru nian velon,
Densaj nuboj tute kovru
Kvazaŭ-inke la ĉielon.
(Rekantajo)

Ĉe la rando de l'pereo
En plej malprofita horo:
Nia man' ĉe direktilo
Kaj al Dio nia koro!
(Rekantajo)

Malgranda Esperantujo.

Pasintan dimanĉon ni faris ekskurson al „Malgranda Esperantujo”. Ĉu Vi konas tiun landon? La vojaĝo ne estis tro longa. Je la unua kaj duono posttagmeze la aŭtomobilo venis antaŭ nia pordo, kaj jam je la dua kaj duono ni alvenis.

Sonoriginte ni demandis al la pordisto, kiu montriĝis, ĉu lia Moŝto la Reĝo de Esperantujo povas akcepti nin. La respondo estis jesa, kaj post kelkaj momentoj ni povis saluti la Estron de tiu eta Esperanto-lando. Lia Moŝto nin afable akceptis, kaj baldaŭ ni havis tre interesan interparoladon pri diversaj pri-Esperantaj aferoj. Poste ni ricevis permeson, ankaŭ trapromenadi la regneton kaj ekkonatiĝi kun la subuloj.

Ni alvenis en granda salono. Sidas kelkaj knaboj antaŭ longa tablo. „Joĉjo, venu,” mi petas. Tuj ekstaras knabo kaj alproksimiĝas. „Jen du sinjoroj Esperantistoj, estas sinjoro K. kaj Sro S., sekretario de IKUE.” Ni afable salutas kaj manpremas. „Ĉu Vi scias, kion signifas IKUE?” „Jes, sinjoro, tio estas la Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista”, sonis en flua internacia lingvo, — kaj fiere montriĝis sur la brusto de la parolinto nia kvinpinta verda stelo kun la flavblanka kruceto kvazaŭ plia klarigo de tiuj vortoj.

Ni informiĝis pri la naskiĝloko de nia nova konatulo, kaj interbabilante ni alvenis ĉe la pordo, per kiu ni eniris vastan placon, kie eble ducent malgranduloj amuziĝis.

Jen tri, kvar, kvin stelportantoj. Ĉu ĉiuj vere estas Esperantistoj? Ni ilin alparolas Esperantlingve, kaj, mirinde, ili nin komprenas, kaj same kiel ĉe ni, la surprizo pri la renkonto ankaŭ ĉe ili estis tre agrabla.

Alia pordo malfermiĝis, kaj ni eniris alian salonon, kie nin frapas la vido de granda tabulo blanka, sur kiu grandaj nigraj literoj montras Esperantlingvan tekston. Sur tablo kuŝas nova Esperantlingva libro, al la muro troviĝas afiŝoj pri kaj en Esperanto. Vere, ni estas en Esperantujo ĉi-tie.

Sonorilo eksonas. Du ŝovaj pordoj larĝe malfermiĝas, kaj jen: amaso da stelportantoj silente sed ridante eniras, kaj solene prenas lokon. Lia Estra Moŝto krucsignas, kaj tuj la kunveno komencas: „En la Nomo de l'Patro, kaj de l'Filo, kaj de l'Spirito Sankta, Amen. Patro nia....., Saluton, Maria, gracoplena....., Savinto de l'mondo, savu Rusujon.”

Estis kortrafa, tiu klara, ritma, kaj helvoĉa preĝo! Nun la regnestro alparolas siajn subulojn: „Jen venis du samideanoj, por viziti Vin, kaj paroli kun Vi en nia internacia lingvo. Ni ilin salutu per nia internacia himno.” Kaj apenaŭ tiuj vortoj estas elparolitaj, kiam eksonas el ĉiuj buŝetoj: „Esperantistoj ni ĉiuj estas.....”

Mi ne scias pro kio, sed kvazaŭ per ena impulso mi tuj post la lasta sono prenis la parolon por saluti la kunvenon, esprimi mian

surprizon, laŭdi la veran internacian senton, kiu regas en ĉi-tiu amikaro, kunveninta el nordo kaj sudo, el okcidento kaj oriento, kaj promesi al ili multe da ĝojo, kiam poste ili eniros la mondon, kaj konatiĝos kun samideanoj eĉ en tre malproksimaj landoj. „Adiaŭ, karaj amikoj”, ni diris, „fartu bone”. „Same al Vi!” ni aŭdis, kiam la pordoj fermiĝis malantaŭ ni.

Alia interesa vizito nin atendis. Ni alvenis en muzeo, vera muzeo Esperanta. Neniam mi vidis tian kolekton: amason da libroj, libroj dikaj kaj maldikaj, libroj sciencaj, libroj literaturaj, libroj propagandaj, libroj grandaj kaj malgrandaj, ĉiuj en Esperanto, lernolibroj el multegaj landoj, propagandiloj ĉiuspecaj, gravuraĵon ni vidis, montrantan portreton de Lia Papa Moŝto, kunmetitan el teksto multlingva, ankaŭ Esperanta..... Neeble estas citi ĉiujn rimarkindaĵojn, kiuj troviĝas en ĉi-tiu salono! Ni vere miregis.

Sed alproksimiĝis la forvetura horo. Tutkore ni dankis nian Moŝtan gastiganton, kaj kun memoro plena je Esperanto, dum miloj da verdaj steletoj dancis antaŭ niaj okuloj, ni plendanke adiaŭis kaj forveturis el..... la edukejo de S. Kornelio, la Esperanto-regno de Frato Wigbertus en Reusel (Nederlando).

K. S.

Een merkwaardig getuigenis.

Een onzer leden vestigde mijne aandacht op een artikel in de Maasbode van 28 Februari van de hand van Prof. Dr. Jac. van Ginneken, waarin onder den titel „Kollewijn-spelling en Taalwetenschap” het volgende gezegd werd:

„Trouwens het middeleeuwsche Kerklătijn en het Renaissancelătijn „van Erasmus waren eerst en vooral visueele talen, die door Engelschen, „Nederlanders, Franschen en Italianen geheel anders werden uitgesproken. „En pas ongeveer tien jaar oud is de nieuwe beweging in de katholieke „liturgie, om op dat visueele Kerklătijn nu weer een secundaire akoustieke „taal te enten: of m.a.w. de zoogenaamde uniforme Italiaansche uitspraak „van het Latijn der vulgaat en der liturgische boeken over de geheele „wereld ingang te doen vinden. En zoo is hiermee een allerduidelijkst „voorbeeld geboren van een taal, die primair visueele druktaal, en pas „secundair motorisch wordt „uitgesproken”.

„Het is zoo duidelijk als het maar kan: wij zijn hier op het gebied „van wil en streven, van aankweek en keuzeteelt, van nationalisme en „politiek, niet van den groei in het wilde. *En daarom is dus de gewilde „wereldtaalbeweging ook heelemaal in de gezonde lijn;* al wil ik hiermee „de concrete fouten der Esperanto- noch der Ido- of Noval-beweging in „bescherming nemen.”

Hier wordt dus door iemand, wiens gezag op taalgebied wel door geen enkel ernstig mensch zal worden betwijfeld, in ronde woorden het goed recht der wereldtaal-beweging erkend. Deze verklaring is voor ons van het grootste gewicht. We houden haar vast, ook met het staartje, dat er aan hangt. Niemand toch zal

ontkennen, dat aan het Esperanto, evenals aan Ido en Noval, fouten kleven. Welk menschelijk werk toch is volmaakt? Maar op dien grond ook durven we zeggen, dat, al spannen alle taalgeleerden der wereld zich in, eene wereldtaal te scheppen, wij toch nooit een product zullen krijgen, dat geheel zonder smet is. We moeten echter streven naar het beste. Natuurlijk! Maar is dat een reden, om dat wat nu reeds bruikbaar is, ongebruikt te laten ter wille van die onvolmaaktheden? Zijn onze spoorwegen volmaakt? En toch wordt er over de geheele wereld gebruik van gemaakt. Is bij de vliegmachines het volkomene reeds bereikt? En toch staan zij reeds in dienst van het wereldverkeer. En de telegrafie en de telefonie, en de radio? Gelukkig, kunnen we zeggen, dat van al deze nieuwe en nieuwste uitvindingen reeds zulk een druk gebruik wordt gemaakt, want juist daardoor werden de gebreken het best opgemerkt, en werd er steeds gestreefd naar beter.

Onderstel eens, dat de menschheid bij de uitvinding der telegrafie zich van het practisch gebruik had afzijdig gehouden en de toepassing dus beperkt was gebleven tot experimenteel laboratoriumwerk. Men was dan misschien op 't oogenblik nog aan 't proeven nemen. Men had dan intusschen ook de draadlooze telegrafie uitgevonden, en daardoor tegelijk een argument te meer geschapen, om deze nuttige uitvinding vooralsnog buiten het gebied der practijk te houden, totdat..... Ja, hoe lang nog? Maar intusschen: wat al gemak en vrucht en zegening heeft het gebruik der telegrafie met hare oorspronkelijke en huidige gebreken al niet aan de menschheid gebracht!

Passen we dit nu eens toe op de wereldtaal-beweging. Esperanto, Ido, Noval. Van deze drie, waarvan er geen volmaakt is, heeft alleen Esperanto het kunnen brengen tot de wereldtaal-inde-practijk, en biedt reeds nu zijne diensten aan op allerlei gebied. Wij geven het zooals het is, en het gebruik is kosteloos. Waarom het dan versmaad? Omdat Zamenhof namens het congres van Boulogne-sur-Mer verklaard heeft, dat het Fundamento onveranderd moet blijven totdat het officieel als wereldtaal zal zijn aangenomen? Maar hoe kan dat nu een reden zijn tot afzijdigheid! Wanneer ik me telefonisch wil aansluiten, dan eisch ik toch niet een apparaat, waarmee ik draadloos kan spreken. Dan neem ik toch ook een toestel, zooals die nu in gebruik zijn, wyl ik me daarvan op het oogenblik het best kan bedienen. En dan kan ik wel aan mijn toestel gaan werken, en er misschien verbeteringen in aanbrengen, maar dan heb ik het aan mijzelf te wijten, als mijn toestel daardoor op 't oogenblik onbruikbaar wordt, ondanks zijne misschien hoogere volmaaktheid.

Zoo ook met het Esperanto. Laten de geleerden de fouten van het Esperanto opsporen, laten zij trachten, die fouten weg te nemen, laten zij desnoods een heel nieuw systeem uitdenken, nog

eenvoudiger, nog practischer, nog deugdelijker. Dat alles zal de wereldtaalbeweging ten goede komen, wanneer eenmaal het Esperanto tot wereldtaal zal worden geproclameerd en er over wijziging en verbetering zal kunnen gesproken worden.

Maar intusschen: zorgen we eerst, dat dit bereikt wordt. Maken we dus eerst een practisch gebruik van ons apparaat, zooals het nu is, en bevorderen we mede de Esperanto-beweging, door er ons bij aan te sluiten, en ze mede aan te bevelen als iets goeds, iets nuttigs en iets redelijks. Dat is de weg! S.

Paco — Malpaco.

(Sekve de intervjuo).

Ŝajnas, ke nun, kiam la movado por la internacia lingvo faras tiom bonajn progresojn kaj la lingva konfuzo proksimiĝas al sia fino, nova puno minacas la homaron, puno, pli granda ol tiu de la Babel'a turo, la puno de ide-konfuzo.

Jam en nia antaŭa numero ni devis atentigi pri malĝusta distingo inter „disputi” kaj „diskuti”, kaj jam la konfuza uzado de la vorto „neŭtrala” ofte kaŭzis miskomprenon, — kaj nun el korespondaĵo montriĝas, ke eĉ la simplaj vortoj „paco” kaj „malpaco” reprezentas malklarajn ideojn.

Unu el miaj amikoj intervjuis tre konatan Pastron-Esperantiston, kaj demandis al lia Moŝto, pro kio li ne aliĝis ĉe la katolika Esperanto-movado. Kaj jen la respondo:

„Tial, ke la katolikaj Esperantistoj ĉiam malpacas inter si.”

Ni momenton supozu, ke lia pastra Moŝto estas prava pri sia aserto. Ĉu tio por li estus sufiĉa kialo por resti ekster niaj rangoj? Ni kredas ke ne. Kaj ankaŭ nia amiko evidente ne pravigas lin, ĉar ĉi-tiu estas kaj restas en nia movado, kvankam ankaŭ lia opinio estas, ke „ĉiam malpaco regas inter ni.”

Sed, se tiu opinio estus prava, ĉu tiam pastro ne estas la unua kiu devus uzi sian grandan influon por restarigi pacon?

Sed ni kritike esploru tiun aserton. Ĉu estas vere, ke la katolikoj ĉiam malpacas inter si? Ĉu eble pro la fakto, ke ekzistas inter ili diversaj opinioj? Sed, ĉu ekzistas ja du personoj en la mondo, kiuj ĉiurilate samopiniis?

Ne, oni respondas, tion ni ne aludas. Ni povas havi diversajn opiniojn, sed tiam ni pri tiuj ne parolu pro pacemo.

Nu, mi konsentas, se temas pri flankaj aferoj. Ni ne atentu pri ĉiuj opiniaj diversecoj, ĉar tiam vivo fariĝus nesuportebla.

Sed kiam temas pri aferoj gravaj, esprimado de konvinko ne nur estas permesata, sed eĉ deva. Sed, ĉu tio signifas malpacigon? Tiam ekzistas daŭra malpaco inter la katolika eklezio kaj aliaj

religioj. Tiam la aludita pastro kaj mia amiko ne povas propagandi Esperanton, ĉar tiam ili nepre devas defendi sian opinion pri Esperanto kontraŭ personoj, kiuj havas kontraŭan opinion. Same ambaŭ ne taŭgus en parlamento, ĉar ankaŭ tie ili devus malkaŝe esprimi siajn principojn, sciante, ke diversaj aŭskultantoj havas alian opinion. Tiam mi nur du landojn konas, kie ekzistas „paco”, nome: Italujo, kie Musolini dekretas: tiel estas, sufiĉu! kaj Sovjetujo, kie propra konvinko puniĝas per ekziliĝo al Siberujo aŭ la Blankmaraj Insuloj! Dio nin gardu por tia paco!

Ne, ni, Nederlandanoj havas alian packoncepton. Ni ŝatas logike rezoni kaj tiam malkaŝe esprimi nian opinion. Sed ankaŭ kiu konkludas alimaniere rajtas paroli, kompreneble. Se tio signifas malpacon, tiam la plej famaj malpaculoj estas la scienculoj, kie daŭre oni aŭdas teoriojn, kiuj tute kontrastas. Ĉu nia amiko ankaŭ en tiuj okazoj kuraĝas paroli pri „malpaco”? Neniu tion faras, se oni diskutas honestmaniere kaj serioze ekzamenas la argumentojn de la kontraŭulo.

Nu, ni same volas agi. Sed pro kio do oni tion nomas „malpaci”? Kompreneble, malpaco estas neeblo, se nur unu rajtas paroli kaj la alia partio devas silenti. Sed tiam la batalo ene okazas, kaj iam ĝi eksplodos, kaj jen la plej granda danĝero: deviga silento povas kaŭzi pasian interbatalon, kaj jen la malpaco!

Ni do energie protestas kontraŭ la aserto, ke ni, katolikoj estas malpacemuloj. Ni havas respekton por ĉiu, kiu senkaŝe kuraĝas diri sian bonargumentan opinion. Tia persono estas pli utila al nia movado, ol ĉiuj silentemuloj, kiuj silentas kvazaŭ porpace, sed tre verŝajne pro timo, ke ili devas defendi sian opinion kontraŭ aliaj.

S.

Moet „Nederlanda Katoliko” verdwijnen?

Bovenstaande actueele kwestie werd besproken in onze algemeene ledenvergadering van 11 Maart. De algemeene opinie laat zich als volgt vertolken:

N.K. is het bindmiddel der vereeniging; 't is ongeveer het eenige, wat niet-actieve leden te genieten krijgen.

N.K. is niet vervangbaar door „Espero Katolika”,

- 1e. omdat E.K. duurder is, en dus niet elk lid zijn orgaan kan ontvangen, wat groote bezwaren heeft;
- 2e. omdat E.K. niet zooveel over Nederland zal opnemen, als N.K. dat doet;
- 3e. omdat E.K. te moeilijk is voor de half-Esperantisten (Esperantisten van goeden wil, maar weinig kennis), die in elke vereeniging overvloedig voorkomen;

4e. omdat E.K. geen in 't Nederlandsch gestelde artikelen kan opnemen, waardoor we een propaganda-middel verliezen.

Het verdwijnen van N.K. beteekent geen aanmerkelijke contributie-verlichting, daar het per nummer slechts 8 ct. kost, en dus niet meer dan 8 cent per maand de contributie zou verlagen.

Het feit, dat niet allen (slechts 20 à 30 % der aanwezigen) verlangend uitzien naar een nieuw nummer, en slechts matig nota nemen van den inhoud, is te verhelpen door 't invoeren van nieuwe rubrieken, en 't beperken van andere. Zoo werd voorgesteld, voor beginners een oefenrubriek, en voor gevorderden een verhaaltjesrubriek in te lasschen, en verder, om de „diskutejo” te beperken (in geen geval te doen verdwijnen!) tot 2 à 3 blz. per nummer.

Samenvatting: Allen zonder uitzondering voor 't behoud van N.K., maar tevens aandringend op verbetering. Deze verbetering is gelukkig reeds merkbaar gedurende de laatste maanden, maar nog niet volledig.

„Nia Katolika Idealo”,
Bergen op Zoom.

Rapport betreffende E.K. - N.K.

Jaren geleden werd reeds door Pastro Koller op Nia Sesa (treurige herinnering!) het idee geopperd, om te komen tot „la unuigo de la katolikaj esperantistaj revuoj en unu grava revuo, deviga por ĉiu katolika Esperantisto” (zie E.K. No. 10, 1920), en op de Alg. Vergadering van Aandeelhouders van de Akcia Societo E.K., gehouden 10 Augustus 1920 werd verklaard, dat ze weer geheel vrij, zelfstandig en onafhankelijk, met eigen bestuur en zelfbestemming zou optreden, en dat E.K. slechts het officieel orgaan van IKUE zou zijn en blijven (zie E.K. No. 6, 1921).

Het hierboven staande geeft o.i. voldoende aan, dat de idee van Pater Preller niet alleen oud is, maar zelfs verschillende bezwaren met zich zal brengen.

Nu kan men misschien wel zeggen: „door middel van ons lidmaatschap van N.K. zijn wij lid van IKUE, en is dus E.K. ons officieel orgaan”, — dit neemt niet weg, dat, al is de Nederlandse groep ook de sterkste, wij nog niet het recht hebben te gaan zeggen, dat E.K. ons orgaan is.

Toen dan ook op onze Jaarvergadering het denkbeeld weder naar voren kwam, zooals op 16 Augustus 1920, waren wij eenigszins verheugd, dat er eene commissie zou worden benoemd, welke dit vraagstuk eens ernstig zou onderzoeken.

Het rapport van Pater Preller geeft slechts de meening van één der leden weer. Dat Pater Preller, na de uiteenzetting van de eventueele tegenargumenten van de andere commissieleden, het

laatste woord zou verkrijgen, is niet de bedoeling geweest voor het in het leven roepen van bedoelde commissie.

Wij zijn de redactie van N.K. daarom dankbaar, niet alleen voor het publiceeren van dit rapport, maar meer nog, dat zij ook aan alle leden de gelegenheid geeft, daarop van antwoord te dienen.

Wanneer dus èn de voor- èn de tegenstanders openlijk hun meeningen kenbaar maken, dan kan de commissie een eindrapport samenstellen, waarover op een Jaarvergadering, eventueel na overeenkomst met de N.V. „E.K.“, eene beslissing zal kunnen worden genomen.

Van de geboden gelegenheid om onze meening bekend te maken, wenschen wij bovendien gebruik te maken.

Ad. I. „Weinigen zien verlangend uit naar een nieuw nummer“, waarvoor als reden wordt opgegeven, dat „enkelen den polemischen geest een ergernis achten“.

Wij zijn van meening, dat zelfs velen verlangend uitzien naar een nieuw N.K.-nummer, althans, zooals het thans geredigeerd wordt. De ergernisgevende polemische geest is verdwenen, en heeft plaats gemaakt voor lezenswaardige artikeltjes, — tenzij men van meening is, dat de polemieek, gevoerd over het K.N.E.K.A.-congres, en het opkomen voor onze principes een ergernis zijn. Dat de tegenwoordige redacteur aan iedereen de volle vrijheid geeft, zijne meening te uiten, is toe te juichen, immers, ons orgaan is en moet zijn een middel tot uitwerking van ideeën, op de Jaarvergadering naar voren gebracht, of om nieuwe gedachten bekend te maken. Daardoor komt ieder lid op de hoogte van datgene, wat er in onzen Bond leeft, wat vroeger niet tot uiting kon komen. Het verdwijnen van N.K. zou dus voor ieder onzer leden een verlies zijn.

Ad. II. A. „De afdracht van f 1.50 per lid is een ondrage-lijke last zelfs voor bloeiende afdeelingen.“

Dat deze bewering juist is, kunnen wij niet ten volle onderschrijven. De vraag is maar: hoe wordt de contributie in een afdeeling geïnd, en is hier eventueel verandering in aan te brengen? Hoeveel bedraagt de meerdere afdracht der afdeelingsleden boven de f 1.50 aan het Hoofdbestuur? Is er soms een soepeler afdracht aan het Hoofdbestuur mogelijk? Ieder katholiek Esperantist, die het groote en mooie doel onzer beweging begrijpt, zal gaarne ook voor haar (missie!)-arbeid dat offer der contributie willen brengen. Bovendien vergete men niet, dat die f 1.50, welke per lid aan het Hoofdbestuur wordt afgedragen, tevens de contributie insluit voor IKUE. Wanneer men nu reeds bezwaar maakt tegen een contributie van f 1.50 zonder E.K., wat zal men dan

aanvoeren tegen een contributie van f 3.— (f 2.50 abonnement, en f 0.50 individueel lid van IKUE)! Hoeveel zal die contributie bedragen bij het wel en het niet ontvangen van E.K.? Welk voordeel ligt er voor E.K. in opgesloten, wanneer het aantal abonnés van E.K., thans $\frac{1}{3}$ onzer leden, wordt opgevoerd tot b.v. de helft van ons ledental?

B. „Het werken aan uitbreiding en verbetering van ons orgaan heeft tot gevolg het sporadisch houden van de noodzakelijke bestuursvergaderingen”.

Met verwondering lazen we deze toelichting. Immers: op de laatst gehouden bestuursvergadering waren slechts 4 leden aanwezig. Wij kunnen toch niet aannemen, dat die andere 4 leden zijn weggebleven voor dit motief. Aangenaam zou het ons zijn, indien Pater Preller eens wilde aangeven, wanneer door hem of een der andere bestuursleden een vergadering is aangevraagd, en deze vanwege de kosten werd geweigerd. Wij stellen thans voldoende vertrouwen in het Bestuur, dat het, eene bestuursvergadering **noodzakelijk** achtend, deze zeker wel zal houden. In deze periode is toch ook veel arbeid besteed, om ons orgaan hooger op te voeren, wat wij afleiden uit het feit, dat **iedere** maand ons orgaan is verschenen met minstens 8 pagina's, terwijl de begrooting aangeeft: 4×8 , 4×12 , en 4×16 pagina's voor het loopende jaar. Volgens de verslagen der bestuursvergaderingen stellen wij vast, dat er in 1927 slechts 1 maal, in 1928 1 maal, en in 1929 2 maal werd vergaderd. En ook hier geeft de begrooting, welke toch zeker wel door het Bestuur is besproken geworden, een ander beeld, dan Pater Preller aangeeft.

Ad. III. „Zeer veel, enz.” Uit het boven vermelde kunnen wij reeds de conclusie trekken, dat het verlies van N.K. absoluut nog niet insluit een winst van E.K., zonder nadeel toe te brengen aan onze eigen leden. Bovendien zal het nog de vraag zijn, of dit z.g. opofferende voorbeeld van N.K. het buitenland zal beïnvloeden. Tot heden heeft altijd de gelegenheid bestaan, — en het is meermalen door Pastro Ramboux verzocht, — mededeelingen in te zenden. Zeer zeker is E.K. No. 1 van heel katholiek Esperantujo, maar geheel katholiek Esperantujo is geen N.K., al is deze ook de grootste landelijke groep. Dat door de handhaving van N.K. meer versnippering heeft plaats gehad, kunnen wij niet beamen. Immers, algemeene katholieke belangen voor heel Esperantujo in E.K., en de interne aangelegenheden in N.K.: dat moet de regel zijn. Bij het verdwijnen van N.K. zouden we ons tevreden moeten stellen, met het insluiten van een circulaire in E.K., welke dan slechts een **beperkt** aantal leden zou bereiken, of we zouden

er toe moeten overgaan, zelf al onze leden in te lichten, wat niet die vermindering in uitgaven zou brengen, als oogenschijnlijk het geval zou zijn. Bovendien zou een dergelijke handelwijze fnuikend werken op onze leden, met gevolg een terugloop van het ledental, en daardoor een inzinking van onze thans bloeiende katholieke Nederlandsche Esperanto-beweging.

„Ame kaj Pace”, Tilburg.

Afdeulingsbestuur.

Vlijmen.

Vergadering van V.E.R.O. „Por Kristo Reĝo” op 25 Februari 1930. Behandeling der ingediende voorstellen voor de Jaarvergadering van „Nederlanda Katoliko”.

Voorstel 1. De afdeeling deelt de meening van het Hoofdbestuur.

Voorstel 2. V.E.R.O. gaat ermee accoord, doch is er weinig door geïnteresseerd.

Voorstel 3. De Vlijmensche afdeeling betuigt volle adhaesie.

Voorstel 4. Wat het eerste gedeelte van het voorstel betreft, sluit de afdeeling zich aan bij het Hoofdbestuur, maar omtrent het tweede gedeelte gaat zij geheel accoord met Oudenbosch.

Voorstel 5. V.E.R.O. beaamt het „mits” van het Hoofdbestuur.

Voorstel 6. Hoe stelt zich Tilburg de zaak voor?

Voorstel 7. „Por Kristo Reĝo” is voor 't behoud van N.K.

1e. Velen zien verlangend uit naar een nieuw nummer.

2e. Velen nemen degelijk nota van den inhoud, vooral van clubnieuws. No. 10, 1930 had reeds inzendingen van Vlijmen, Tilburg, Bergen op Zoom, Roosendaal, en Utrecht.

3e. Het opgaan van N.K. in E.K. zou voor N.K. 'n verlies beteekenen, want N.K. is de eenige band, die alle leden van onzen landsbond verbindt, en waardoor zij ook in den loop van 't jaar met elkaar en met het Hoofdbestuur in contact blijven. E.K. is te moeilijk voor beginnenden. (Zie 1 Jan. '30, blz. 156: Angla Ligo).

4e. Ongaarne zagen wij den „polemischen geest” in N.K., of liever de wijze van polemiseeren van N.K., want de polemieek in zich animeert. Bij milder stemming in de polemieek en drukker inzending van clubnieuws in niet enkel Esperanto-tekst zou N.K. nóg sterker aanwakkerend werken onder ons, die elkaar ontmoeten op de Jaarvergadering, en van elkaar hooren in ons orgaan.

Afgevaardigde voor de Jaarvergadering is de Eerw. Frater Nivardus; plaatsvervanger de Heer J. v. Buul. Besloten wordt tot bijwoning van alle leden (zoo mogelijk tenminste) aan de Jaarvergadering, en tot aanschaffing van propagandamateriaal.

Eindhoven.

Vergadering der afdeeling „Suda Kruco” op 9 Maart 1930. Om kwart voor 9 kwamen de leden bijeen in de St. Catharinakerk, om deel te nemen aan de algemeene H. Communie der leden van I.K.U.E. Na de H. Mis van 9 uur spoedden zij zich naar het gebouw van den R.K. Volksbond, waar een eenvoudig ontbijt hen wachtte. Zoo hadden we een prachtige voorbereiding voor de vergadering, welke onmiddellijk daarop volgde. De notulen werden goedgekeurd, plannen besproken voor het aankopen van een vaandel, en daarna bespraken we de voorstellen voor de Jaarvergadering. Hier volgt de meening omtrent deze punten:

Voorstel 1. Men houde zich aan de desbetreffende bepaling van het Reglement.

Voorstel 2. Gaan mee met het praeadvies van het Hoofdbestuur.

Voorstel 3. Mocht L.E.E.N. na aanneming van dit Eindhovensche voorstel er onverhoopt niet mede instemmen, dan wordt ten minste van de N.K.-leden van het examen-comité verwacht, dat zij naar best vermogen het besluit zullen ten uitvoer brengen. Tevens werd de wenschelijkheid uitgedrukt, dat er tijdens onze Jaarvergadering te Nijmegen ook eene bijeenkomst plaats hebbe van examinatoren, om door onderlinge bespreking te komen tot eene bevredigende regeling der examens.

Voorstel 4. De meening is, dat aanneming van dit voorstel het Hoofdbestuur te zeer aan banden zou leggen, en daarom acht men het onaannemelijk. Voor neutrale congressen worde echter geen propaganda gemaakt, wanneer N.K. zich van medewerking om een of andere reden meent te moeten onthouden.

Voorstel 5. Toegegeven wordt de wenschelijkheid van scheiding der beide functies, maar hoofdzaak blijft, dat ze in goede handen zijn. De afdeeling stelt vertrouwen in de beslissing in deze van de Jaarvergadering.

Voorstel 6. Ieder zij propagandist. De algemeene leiding voor de propaganda zij bij het Hoofdbestuur.

Voorstel 7. De vergadering is het niet eens met Pater Preller, dat er weinig interesse voor ons orgaan zou bestaan. N.K. moet blijven als 'n noodzakelijke band tusschen de leden. Wel ware het wenschelijk, dat ook taal oefeningen werden gegeven.

Verder vestigt „Suda Kruco” er de aandacht op, dat het reglement van N.K. niets zegt omtrent de verkiezing van een redacteur. Eene reglementsbeplating dienaangaande is gewenscht.

Als afgevaardigde voor de Jaarvergadering wordt aange-
wezen de Heer F. v. Hoesel, als plaatsvervanger de Heer J. v. d.
Bosch. Besloten wordt verder, steeds eene vergadering van „Suda
Kruco” te houden bij gelegenheid der Algemeene H. Communie.

Tilburg.

Farinte bonan agon, oni ĉiam povos revidi al tio, dume la rekompenco ne detenos nin. Tio ĉi estu la penso de ĉiuj katolikaj geesperantistoj, kiuj pasintan dimanĉon partoprenis la Sanktan Meson, dum kiu la Sankta Komunio estis disdonata al ili de nia religia konsilanto por la intenco: altiri la Diajn benojn kaj helpon al nia katolika Esperanto-movado.

Multaj gemembroj plenumis la peton de nia estraro, kaj ni estas konvinkaj: ili ne spertos bedaŭron pri tio. Tiuj kiuj ne povis ĉeesti, multe neprofitis, ĉar krom la anima nutraĵo atendis nin, post tiu ĉi ceremonio, ankoraŭ agrabla horeto en „Huize Nazareth”, kie okazis komuna matenmanĝo. Ni ne bezonas menciis, ke tiu ĉi estis bonorda, ĉar la estinto jam pruvis, ke ni trankvile povas lasi tion al Frato Direktoro, kiu ankaŭ dum Nia Dektria aranĝis komunan tablon por la kongresanoj.

Post la matenmanĝo oni kantis diversajn kantojn, kaj la harmonio de „Huize Nazareth” surprizis nin per kelkaj bonege ludataj marŝoj. Nia imita Volendam’ano plue prizorgis la amuzan parton. La danko de nia Prezidanto al Frato Direktoro kaj aliaj kunlaborintoj estis plene meritita.

Grava demando: Ĉu ne estas dezirinde, ke la Estraro de I.K.U.E. aranĝu Diservon por la intenco: la savo de Rusujo, kaj tiam por la tuta mondo je la sama dimanĉo?

18-3-'30.

Preskomitato de „Ame kaj Pace”.

Niaj Mortintoj.

La 26an de Februaro mortis la prezidanto de la Angla Ligo de Katolikaj Esperantistoj, lia pastra Moŝto Oswald Staniforth, O.S.F.C. Ni preĝu por lia animo.

Kun bedaŭro ni eksciis la morton de la patro de Sro Fr. Kudrna, tiom konata samideano dum la Tilburg’a kongreso, kaj la fervora organizinto de la kongreso en Praha. Ni al li sendas niajn elkorajn kondolencojn.

Ni ankaŭ tutkore kondolencas nian maljunan kaj fervoran samideanon el Valkenswaard, Sron W. Fransen, kiu per la morto perdis sian estimatan edzinon.

Esperanto-Cursus.

Het bestuur der R.K. meisjes- en jongensscholen te Zaandam heeft besloten, aan de scholen een vrijen Esperanto-cursus te doen geven. Aan de St. Jozef-jongensschool is reeds de eerste cursus begonnen op Woensdag- en Zaterdag-namiddag. 'n Dertigtal leerlingen gaven zich hier voor den cursus op.

Attentie!

Wie kan en wil een arm missiehuis helpen aan een abonnement op „Espero Katolika”, of ten minste geregeld de gelezen nummers van ons internationaal tijdschrift toezenden? Gaarne worden aanbiedingen bij de redactie van N.K. ingewacht, waarna het adres zal worden opgegeven.

„Nia Katolika Idealo” verzoekt....

aan alle Esperantisten, hun krachten te beproeven op een vaandel-ontwerp voor deze vereeniging. Behalve de naam der vereeniging moeten ook de naam der stad (Bergen op Zoom), en 't jaar der oprichting (November 1926) er op voorkomen.

Men wordt beleefd verzocht, niet te rekenen op een hoog honorarium, maar het te beschouwen als vriendendienst.

Neredakcia Parto.

Mijnheer de Redacteur.

Mag ik U, met het oog op onze aanstaande jaarvergadering, beleefd verzoeken, ons te willen inlichten, hoe het toch staat met onze statuten, meer in het bijzonder:

1e. welke veranderingen daarin door Z.D.H. den Bisschop van 's Hertogenbosch zijn aangebracht, en

2e. wat er gedaan is ter verkrijging der koninklijke bewilliging?

Op de jaarvergadering van 20 Mei 1929 werd ons wel medegedeeld, dat Monseigneur eenige wijzigingen in de statuten had aangebracht, alvorens daaraan Zijne vereischte goedkeuring te hechten, doch de gefroiseerde leiding kon het blijkbaar niet over 't hart krijgen, deze wijzigingen nauwkeurig mede te deelen aan de ledenvergadering, waarvoor ze toch zeker bestemd waren. Het wil mij echter voorkomen, dat eenerzijds een Bestuur, dat zijn taak naar behooren opvat, den plicht moet voelen, wijzigingen, die van zoo hoogstaand gezag opgelegd worden, niet aan de leden te mogen onthouden, en dat anderzijds elk lid het recht heeft, die wijzigingen te leeren kennen. Eveneens meen ik, dat het niet meer dan billijk is, dat de leden eindelijk eens te hooren krijgen, wanneer en welke stappen er gedaan zijn ter verkrijging van de koninklijke bewilliging op onze nieuwe statuten. 't Wordt, dunkt me, meer dan tijd, dat er ten slotte eens orde geschapen wordt in de chaotische nalatenschap, die wij van vroegere leiders geërfd hebben.

Met belangstelling Uwe gewaardeerde inlichtingen te ontmoet ziende, en bij voorbaat verplicht dankend, teekene:

27.2.1930.

ORDEMULO.

Wij zijn onzen vriend Ordemulo dankbaar voor de vriendelijke gelegenheid, die hij ons geeft door zijn ingezonden stukje, om de bedoelde reglements-aanvullingen bekend te maken. Zij omvatten slechts enkele woorden, en waren tot nog toe van geen invloed op eenigen maatregel, door het Bestuur te nemen. Hadden wij ze als eenvoudig bericht vermeld, wellicht waren zij dan aan de algemeene aandacht ontsnapt. Dit wordt nu voorkomen. Zie hier dan:

Op 24 Dec. '29 vroeg ik onzen secretaris, mij te willen mededeelen, welke aanvulling Mons. Diepen bij onze statuten had gevoegd. Hierop ontving ik 28 Januari '30 bericht, dat Monseigneur niets aan het reglement had veranderd, dan dat iemand, die lid is van N.K. geen lid mag zijn van eene neutrale vereeniging, en vervolgens, dat Z.D.H. den geestelijken adviseur benoemt en ontslaat. Den letterlijken tekst heb ik nog niet onder de oogen gehad, waarschijnlijk, omdat de secretaris dien moest opzenden naar Den Haag.

En wat nu de koninklijke goedkeuring betreft:

Op 8 Januari informeerde ik bij den Heer v. Weerhorst, hoe het stond met de koninklijke goedkeuring. Het antwoord luidde: nadat de stukken eenige maanden in Den Haag waren geweest, kwamen ze terug met de opmerking, dat er een verslag bij moest van de vergadering, waarop de statuten werden aangenomen.

Zoover dus mijne inlichtingen. En wat nu de „chaos” betreft, waarover Ordemulo spreekt, och, dat valt heusch nogal mee, als

we 'n vergelijking maken tusschen onze vereeniging, die maar twee secretarissen heeft, wier tijd overdag bezet is met andere werkzaamheden, en Den Haag, waar..... (de lezer kan zelf wel invullen!)
S.

Examen Handelscorrespondentie.

Vertaling der opgaven,

voorkomende in No. 11, p. 120 en 121.

1. Ni informigis pri la solventeco de S-ro X., sed nia informinto sciigas nin, ke ne estas konsilinde doni al li la petitan krediton.

2. Apenaŭ la komercaĵoj estis alvenintaj, kiam li petis, ke ni bonvolu tuj sendi la faktursumon.

3. Niaj artikloj estas ĉie sukcese vendataj, sed kompreneble: ili ja estas faritaj el la plej bonaj krudmaterialoj; plue, al la prilaborado estas dediĉata la plej granda zorgo.

4. Ekkomerconte en tiuj landoj oni estu prudenta, ĉar troviĝas tie multaj nefidindaj firmoj.

5. Antaŭhieraŭ mi priparoligis vian proponon dum nia kunveno, sed mi ne sukcesis havigi al ĝi plimulton.

De faam van Frankfurt als jaarbeursstad gaat terug tot vroeg in de geschiedenis van den Europeeschen handel en verkeer. Hare oude beroemde jaarbeurzen, trotsche bezitsters van privileges en beschermbrieven, als geen enkele andere handelsplaats bezat, bezorgden haar den eervollen en tevens beteekenisvollen naam van „Moeder van alle handelsvakken”. Weinig grootsche gebeurtenissen onder het teeken van den staf van Mercurius, weinig handelondernemingen zullen er na het begin der middeleeuwen hebben plaats gehad, waaraan de handelaars en financiers van Frankfurt niet hebben deelgenomen.

Zoo kon men voor anderhalf jaar, na het eindigen van den wereldoorlog, bij het in het leven roepen van de nieuwe internationale jaarbeurzen van Frankfurt, herbeginnen op de basis van nimmer vergeten tradities. Deze tradities duurden zelfs krachtig doeltreffend voort, ook toen de vroegere handelsmarkten in de metropool van de Main, noch elders, meer in staat waren, aan de ontwikkeling van het moderne handelsdebiet voordeelen te doen genieten.

Esperanto-Examens.

Het examen-comité deelt mede, dat dit jaar de examens zullen plaats hebben:

- op 3 Mei te 's-Gravenhage,
- op 8 November te Arnhem.

Indien een voldoende aantal kandidaten zich aanmelden, zal er ook examen worden afgenomen in de volgende plaatsen:

- op 17 Mei te Bergen op Zoom,
- op 29 Mei te Leeuwarden,
- op 31 Mei te Amsterdam,
- op 21 Juni te Roermond.

Ook in andere, hier niet genoemde plaatsen wil het examen-comité gelegenheid geven, examen te doen, doch alleen, wanneer uit deze plaatsen een lijst wordt gezonden met een voldoende aantal kandidaten, en indien genoeg examinatoren daarvoor kunnen gevonden worden.

De examenkosten zijn:

Voor A-candidaten:

Leden van L.E.E.N., N.K. en L.F.: 3 gulden.

Niet-leden dezer vereenigingen: 5 gulden.

Voor B-candidaten:

Leden van L.E.E.N., N.K. en L.F.: 5 gulden.

Niet-leden dezer vereenigingen: 10 gulden.

Deze examengelden moeten betaald worden vóór het examen.

De kandidaten moeten zich zoo spoedig mogelijk aanmelden, uiterlijk voor 20 April, onder mededeeling van de plaats, waar zij aan het examen willen deelnemen, bij den secretaris van het examen-comité, den Heer H. J. Bulthuis, Kamillestraat 37, te 's-Gravenhage.

Onze Jaarvergadering.

Ofschoon wij met het afdrukken van dit nummer gewacht hebben tot 1 April, hebben we tot nu toe geen bericht ontvangen omtrent den juisten datum, waarop onze jaarvergadering te Nijmegen zal plaats hebben. Wij betreuren het voor onze leden, dat we dit nu eerst in ons Mei-nummer zullen kunnen mededeelen.

LAATSTE NIEUWS

NIA DEKVINA

Het Congres van I.K.U.E
zal plaats hebben te

BUDAPEST

van 16 tot 22 Augustus.

Nadere bijzonderheden in het
volgend nummer.

AAN ALLEN DIE EXAMEN DOEN:

Voor A. Candidaten.

Heilker, 20 mondelinge examenopgaven	f 0,30
Isbrücker, Esperanto " "	- 0,45
Bulthuis, Robison Kruso	- 1,95
Benink, Esperanto leerboek	- 2,—

Verder alle andere methodes van: van Alphen, Blok, Bulthuis, van Bussum, van Dokkum, Dirksen, Schendeler, Uijterdijk enz. enz.

Voor B. Candidaten.

Heilker, Esperanto leerboek	f 2,—
„ mondelinge examens B (nieuw)	- 0,50
Ladeveze, Demandaro	- 0,75
Mees, Struikelblokjes	- 0,50
Eiselin, Handelstermen	- 0,50

enz. enz.

Voor allen: Een woordenboek o.a. Schidlof's Zakwoordenboek
compleet - 1.25

Mees, Mercurio Woordenboek Ned.-Esp. - 3,90

Omgaand franco toezending door:

Esperanto Librejo, JOH. BROEKHUIJSEN

Dordrecht, Voorstraat 328, Telefoon 1263, Giro 23595

„La Juna Esperantisto”

Leerboekje voor scholieren door P. Heilker

Deel I (tweede druk) 35 ct. Deel III 50 ct.

Deel II 45 ct. Deel IV (ter perse.)

Als slotstukje verschijnt een leesboekje.

Het geheel geeft voldoende voor diploma A.

Uitgave: Drukkerij Hoofddorpsche Courant, Hoofddorp.

Opstellen over het wereldtaal probleem.

PRIJS 10 CENT.

Verkrijgbaar bij de

**AUTOMATISCHE DRUKKERIJ
B. VAN EERD & Zn. TILBURG**

